Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4247063

Bijlagen
6

nota

Nadere rapporten goedkeuringswetten verdragen Verenigde Arabische Emiraten

1. Aanleiding

De Raad van State voor het Koninkrijk heeft op 6 juli 2022 geadviseerd over twee voorstellen van rijkswet tot goedkeuring van de in 2021 ondertekende rechtshulp- en uitleveringsverdragen met de Verenigde Arabische Emiraten. Op de adviezen moet worden gereageerd met twee nadere rapporten. De adviezen geven aanleiding tot bijstelling van beide memories van toelichting.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met:

- Bijgaande nadere rapporten.
- Bijgaande gewijzigde memories van toelichting.
- Aanbieding van beide voorstellen van rijkswet door de Minister van BZ en u aan de Tweede Kamer en aan de Staten van Aruba, van Curaçao en van Sint Maarten.

3. Kernpunten

Met de Verenigde Arabische Emiraten zijn in 2021 twee verdragen ondertekend. Het betreft een verdrag tot verlening van wederzijdse rechtshulp en een uitleveringsverdrag.

- Deze verdragen zijn van groot belang bij de bestrijding van de ondermijnende gewelddadige criminaliteit in het algemeen, en de bestrijding van financieel-economische criminaliteit in het bijzonder. Zonder deze verdragen verloopt de strafrechtelijke samenwerking met de Emiraten stroef. Bovendien kan met deze verdragen de reikwijdte van de strafrechtelijke samenwerking worden verruimd ten opzichte van de los van elkaar staande multilaterale VN-verdragen (drugsbestrijding, corruptie, georganiseerde criminaliteit) waar beide landen partij bij zijn.
- De Raad van State voor het Koninkrijk heeft kritisch geadviseerd over beide verdragen tegen de achtergrond van de naleving van de mensenrechten in de Emiraten. De Raad adviseert een uitgebreide mensenrechtelijke analyse te maken in de beide toelichtingen en te motiveren hoe beide verdragen zich verhouden tot de mensenrechtelijke situatie in de Emiraten, en de verplichting van het Koninkrijk ook in de strafrechtelijke samenwerking met andere staten zorg te dragen voor de handhaving van de mensenrechten.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Sector Straf-en Sanctierecht

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4247063

- Er zijn inderdaad significante verschillen tussen het Koninkrijk en de Emiraten waar het de handhaving van de mensenrechten betreft. Het is echter niet zo dat in de Emiraten in het geheel geen sprake is van doorwerking van de mensenrechtelijke instrumenten waaraan zij zich internationaalrechtelijk hebben gebonden. Onder dergelijke omstandigheden kan het belang van het Koninkrijk bij zijn verplichting tot bevordering van de internationale rechtsorde beslist verenigbaar zijn met het belang van het Koninkrijk tot bescherming van de eigen rechtsorde.
- In het advies wordt geen aandacht gegeven aan de omstandigheid dat strafrechtelijke samenwerking ook dient ter bescherming van het recht op leven en veiligheid in het Koninkrijk der Nederlanden zelf. Buiten beschouwing blijft ook dat zeer ernstige criminaliteit de Staat voor een serieuze uitdaging plaatst, waarvoor strafrechtelijke samenwerking door middel van verdragen mede een oplossing vormt.
- Tenslotte biedt de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad maatstaven waarmee de rechter kan beoordelen of, en op welke wijze, het Koninkrijk als verdragsluitende partij rekening heeft gehouden met de doorwerking van mensenrechtelijke verplichtingen in het verdrag.
- Voorgesteld wordt daarom in beide nadere rapporten en in beide toelichtingen aandacht te geven aan:
    - De betekenis van de verdragen voor de bestrijding van de ondermijnende criminaliteit.
    - De mensenrechtelijke aspecten.
    - Een expliciete verantwoording van de bepalingen in de verdragen die - in het licht van de jurisprudentie van de Hoge Raad - dienen ter waarborging van de mensenrechtelijke verplichtingen van het Koninkrijk in de context van de strafrechtelijke samenwerking.
- Deze lijn kan ook gevolgd worden bij de goedkeuring van de nog komende verdragen met andere staten.

4. Toelichting

Beide verdragen bevatten ter waarborging van de mensenrechtelijke verplichtingen van Koninkrijk de volgende voorzieningen:

- Een verplichte weigeringsgrond voor rechtshulp en uitlevering bij politieke delicten.
- Een verplichte weigeringsgrond voor rechtshulp en uitlevering bij discriminatoire vervolging of bestraffing.
- De verplichting om bij vervolging of bestraffing voor feiten waarop de doodstraf of een lijfstraf is gesteld een garantie te vragen dat deze straf niet ten uitvoer wordt gelegd.
- Geen uitlevering indien de opgeëiste persoon asiel heeft in het Koninkrijk.
- Een algemene weigeringsgrond voor rechtshulp en uitlevering indien dit in strijd is met de soevereiniteit, veiligheid, openbare orde of ander vitaal belang. Daaronder vallen ook mensenrechtelijke verplichtingen.
- Een regeling voor de bescherming van persoonsgegevens bij de doorgifte van gegevens naar de andere partij bij de behandeling van rechtshulp- en uitleveringsverzoeken.

4.1 Politieke context

In 2016 zijn door het lid Van Nispen (SP) Kamervragen gesteld over de destijds bestaande situatie waarin geen sprake was van bilaterale verdragen over de strafrechtelijke samenwerking met de VAE. Uw ambtsvoorganger heeft de Kamers in 2020 en 2021 telkens voorafgaand aan het finaliseren van de beide verdragen

geïnformeerd. Op 23 februari 2022 agendeerde de Kamer op verzoek van de heer Van Nispen deze brieven op een Commissiedebat. Dit leidde niet tot vragen van de Kamer.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Sector Straf-en Sanctierecht

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4247063

4.2 Financiële overwegingen
Er worden geen financiële gevolgen verwacht.

4.3 Juridische overwegingen
De uitlevering is een bevoegdheid van het Koninkrijk. Goedkeuring van een uitleveringsverdrag dient daarom via de procedure voor de rijkswetgeving plaats te vinden. Het is gebruikelijk de goedkeuring van rechtshulpverdragen eveneens via de procedure voor de rijkswetgeving te laten plaatsvinden. Gelet op de aard van de materie ligt het voor de hand in dit geval de weg van uitdrukkelijke goedkeuring te volgen, in plaats van de stilzwijgende goedkeuring. Behandeling van twee voorstellen van rijkswet is dan aangewezen. Aruba, Curaçao en Sint Maarten is verzocht aan te geven of zij medegelding wensen. Alle landen hebben daar positief op gereageerd. De wetsvoorstellen moeten ook bij de Staten van de drie landen worden ingediend.

4.4 Krachtenveld
Er is een Woo-verzoek ingediend naar alle documenten die betrekking hebben op de redenen van totstandkoming van de verdragen. Daaraan zal moeten worden voldaan. De belangstelling in dit Woo-verzoek lijkt zich vooral te richten op strafrechtelijke samenwerking en mensenrechten in algemene zin.

4.5 Communicatie
DCOM stelt een persbericht op bij indiening van de wetsvoorstellen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting
Artikel 5.1, tweede lid, onder a, Wet open overheid. Betrekkingen met andere landen en staten.